

Warum gingen unsere Vorfahren ins ägyptische Exil?

Von Rabbiner Arie Folger

1) Aus der Haggada

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהִקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא חֵשֶׁב אֶת הַקֶּץ, לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, שֶׁנֶּאֱמָר: וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם, יָדַע תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ. אֲתָם אֲרַבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל.

2) Ramban Schemot 12:42

יעוד אני אומר כי הפשט המחזור מן הכל הוא שנאמר כי הגזרה היתה ארבע מאות שנה מן היום ההוא כאשר הזכרנו והשלשים שנה האלו הם תוספת עליהם בעון הדור ההוא כי אם נגזר על האדם בחטאו גלות וענוי שנה או שנתיים והוא יוסיף על חטאתו פשע בהם יוסיפו עליו שבע על חטאתיו וגלות ויסורין כהנה וכהנה שאין ענשו הראשון הבטחה לו שלא יענש בעון שיעשה והנה היה על אברהם אבינו גזרה שיהיה זרעו גר בארץ לא להם ארבע מאות שנה ושלא ישובו הנה עד דור רביעי כי לא שלם עון האמרי ולא היתה לו הבטחה רק באחרי כן יצאו ברכוש גדול והוא מיד או מופלג כמה וגם הוא על תנאי

3) Ramban vayiqra

(טז) וטעם אף אני אעשה זאת לכם - על דרך האמת, כמו בהפוך אף אני, זאת אעשה לכם. ... ודע והבן כי האלות האלה ירמזו לגלות ראשון, כי בבית הראשון היו כל דברי הברית הזאת הגלות והגאולה ממנו. שכן תראה בתוכחות, שאמר ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם, ואמר להפרכם את בריתי, והזכיר בהם במות וחמנים וגלולים (פסוק ל), כי היו עובדי עבודת כוכבים ועושים כל הרעות. והוא שאמר (פסוק לא) והשימותי את מקדשיכם ולא אריך בריח ניחוחכם, יתרה בהם לסלק מהם מקדשו וקבול הקרבנות שהיו לרצון לו במקדש ההוא. והעונשים עליהם, חרב וחייה רעה ודבר ורעב, וגלות בסוף, כי כל זה היה שם כאשר בא בפירוש בספר ירמיהו (לב כד). ואמר בגלות (פסוקים לד לה) אז תרצה הארץ את שבתותיה וגו' כל ימי השמה תשבות את אשר לא שבתה, שהיו שנות הגלות כשנים אשר בטלו השמיטות, וכן אמר הכתוב בגלות ההוא (דהי"ב לו כא) למלאת דבר ה' בפי ירמיהו עד רצתה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה שבתה למלאת שבעים שנה. כן התרה בהם וכן הגיע אליהם, א"כ דבר ברור הוא שעל הגלות ההוא דיבר הכתוב:

והסתכל עוד בענין הגאולה ממנו, שאינו מבטיח רק שיזכור ברית אבות, ובזכירת הארץ (פסוק מב), לא שימחול עונם ויסלח חטאתם, ויוסיף אהבתם כקדם, ולא שיאסוף את נדחיהם. כי היה כן בעלותם מבבל, שלא שבו רק יהודה ובנימין והלויים עמהם מעט, ומקצת השבטים אשר גלו לבבל, ושובו בדלות, בעבדות מלכי פרס. וגם לא אמר שישוּבו בתשובה שלימה לפניו, רק שיתודו עונם ועון אבותם (פסוק מ), ומצינו אנשי בית שני עושים כן כמו שהתודה דניאל (דניאל ט ה ח) חטאנו ועוינו והרשענו ומרדנו וסור ממצותיך וגו' למלכינו לשרינו ולאבותינו, וכתוב (שם טז טז) כי בחטאינו ובעונות אבותינו ירושלם ועמך לחרפה, וכן נחמיה התודה (נחמיה א ה - יא), ועזרא אמר (שם ט לד) מלכינו שרינו כהנינו ואבותינו לא עשו תורתך, הרי כי כולם למדו מן התורה שיתודו עונם ועון אבותם. וכל אלה דברים ברורים בברית הזאת שהוא באמת ירמז לגלות הראשון והגאולה ממנו: ...

והגאולה בברית ההיא השנית, גאולה שלמה מעולה על כלם. אמר (דברים ל א) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה וגו', והבטיח (שם פסוק ה) והטיבך והרבך מאבותיך, שהיא הבטחה לכל שבטי ישראל, לא לששית העם. ושם הבטיח שיכרת ויכלה המגלים אותנו, שנאמר (שם פסוק ז) ונתן ה' אלהיך את כל האלות האלה על אויבך ועל שונאיך אשר רדפוך, והנה אויבך ושונאיך רמז לשתי האומות אשר ירדפו תמיד אחרינו:

4) Wajikra Kap. XXVI

14 Wenn ihr mir aber nicht gehorchet und nicht alle diese Gebote tut, 15 und wenn ihr meine Satzungen verachtet, und eure Seele meine Rechte verabscheut, so daß ihr nicht alle meine Gebote tut, und daß ihr meinen Bund brechet,

14 ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל-המצוות האלה: 15 ואם-בחקתי תמאסו ואם את-משפטי תגעל נפשכם לכלתי עשות את-כל-מצותי להפרכם את-בריתי:

...

40 Und sie werden ihre Ungerechtigkeit bekennen und die Ungerechtigkeit ihrer Väter infolge ihrer Treulosigkeit, die sie gegen mich begangen haben, und auch daß, weil sie mir entgegen gewandelt sind, 41 auch ich ihnen entgegen wandelte und sie in das Land ihrer Feinde brachte. Wenn alsdann ihr unbeschnittenes Herz sich demütigt und sie dann die Strafe ihrer Ungerechtigkeit annehmen,

40 וְהִתְוָדוּ אֶת־עֲוֹנָם וְאֶת־עֲוֹן אֲבוֹתָם בְּמַעַלְמָם
אֲשֶׁר מַעַלּוּ־בִי וְאֵף אֲשֶׁר־הִלְכוּ עִמִּי בְקָרִי:
41 אַף־אֲנִי אֵלֶיךָ עִמָּם בְּקָרִי וְהִבֵּאתִי אֹתָם בְּאֶרֶץ
אֲיִבֵיהֶם אוֹ־אֲנִי יִפְנֹעַ לְבָבָם הָעֵרֶל וְאֲנִי יִרְצֵנִי
אֶת־עֲוֹנָם:

5) Dewarim Kap. XXVIII

15 Es wird aber geschehen, wenn du der Stimme des HERRN, 15 וְהָיָה אִם־לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְרָה לַעֲשׂוֹת
deines G“ttes, nicht gehorchst, so daß du nicht beobachtest und tust
את־כָּל־מִצְוֹתַי וְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוָה הַיּוֹם וּבָאוּ
all seine Gebote und Satzungen, die ich dir heute gebiete, so
עֲלֶיךָ כָּל־הַקְלָלוֹת הָאֵלֶּה וְהִשְׁיגוּךָ:
werden all diese Flüche über dich kommen und dich treffen.

Ebd. Kap. XXX

1 Es wird aber geschehen, wenn das alles über dich kommt, der Segen und der Fluch, die ich dir vorgelegt habe, und du es zu Herzen nimmst unter all den Völkern, dahin dich der HERR, dein G“tt, verstoßen hat, 2 und wenn du umkehrst zu dem HERRN, deinem G“tt, und seiner Stimme gehorchst, du und deine Kinder, von ganzem Herzen und von ganzer Seele, in allem, was ich dir heute gebiete;

1 וְהָיָה כִּי־יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה
וְהַקְלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהִשְׁבַּתְתָּ אֶל־לִבְּךָ
בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחִתָּהּ ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: 2 וּשְׁבַתָּ
עִדָּה ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ כְּכָל אֲשֶׁר־אֲנִכִּי מִצְוָה
הַיּוֹם אֹתָהּ וּבְנֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ:

6) Daniel Kap. IX

2 im ersten Jahre seiner Regierung, merkte ich, Daniel, in den Schriften auf die Zahl der Jahre, während welcher nach dem Worte des HERRN an den Propheten Jeremia Jerusalem in Trümmern liegen sollte, nämlich siebenzig Jahre. 3 Und ich wandte mein Angesicht zu G“tt, dem Herrn, um ihn zu suchen mit Gebet und Flehen, mit Fasten im Sack und in der Asche. 4 Ich betete aber zu dem HERRN, meinem G“tt, bekannte und sprach: Ach, Herr, du großer und schrecklicher G“tt, der du den Bund und die Gnade denen bewahrst, die dich lieben und deine Gebote bewahren!

2 בַּשָּׁנָה אֶחָת לְמָלְכוֹ אֲנִי הִנֵּיאל בִּינְתִי בְּסַפְרִים מִסְפָּר
הַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר־ה' אֱלֹהֵי־יִרְמְיָה הַנְּבִיא לְמֵלְאוֹת
לְחָרְבוֹת יְרוּשָׁלַם שִׁבְעִים שָׁנָה: 3 וְאַתָּנָה אֶת־פָּנַי אֶל־אֲדֹנָי
הָאֱלֹהִים לְבַקֵּשׁ תַּפִּלָּה וְתַחֲנוּנִים בְּצוּם וּשְׁקָ וְנֹאֶפֶר:
4 וְאַתְּפַלֵּלָה לָּהּ אֱלֹהֵי וְאַתָּנָה וְאִמְרָה אֲנִי אֱדַנִּי הָאֵל
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד לְאֹהֲבָיו וְלִשְׁמֵרָיו
מִצְוֹתָיו:

5 Wir haben gesündigt, unrecht getan, sind gottlos und widerspenstig gewesen und von deinen Geboten und Rechten abgewichen 6 und haben deinen Knechten, den Propheten, nicht gehorcht, die in deinem Namen zu unsren Königen, Fürsten und Vätern und zu allem Volk des Landes geredet haben. 7 Du, Herr, bist im Recht, uns aber treibt es heute die Schamröte ins Gesicht, allen Juden und Bürgern von Jerusalem und dem ganzen Israel, seien sie nah oder fern in allen Ländern, dahin du sie verstoßen hast, weil sie sich an dir vergangen haben. 8 Uns, HERR, treibt es die Schamröte ins Gesicht, unsren Königen, Fürsten und Vätern, daß wir gegen dich gesündigt haben! 9 Aber bei dem Herrn, unsrem G“tt, ist Barmherzigkeit und Vergebung; denn gegen ihn haben wir uns aufgelehnt 10 und haben nicht gehorcht der Stimme des HERRN, unsres G“ttes, daß wir in dem Gesetz gewandelt hätten, welches er uns durch seine Knecht 11 sondern ganz Israel hat dein Gesetz übertreten und ist also abgewichen, daß es auf deine Stimme gar nicht hören wollte. Darum hat uns auch der Fluch und Schwur getroffen, welcher im Gesetz Moses, des Knechtes G“ttes, geschrieben steht, weil wir an ihm gesündigt haben. te, die Propheten, vorgelegt hat; 12 Und so hat er seine Drohungen ausgeführt, die er gegen uns und unsere Herrscher, die über uns regierten, ausgesprochen hat, daß er großes Unglück über uns bringen wolle, wie es unter dem ganzen Himmel noch nirgends vorgekommen und wie es nun wirklich an Jerusalem geschehen ist.

5 חֲטָאנוּ וְעָוִינוּ [וְהִרְשַׁעְנוּ כ] [הִרְשַׁעְנוּ ק] וּמָרְדְּנוּ וְסוּר
מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ: 6 וְלֹא שָׁמַעְנוּ אֶל־עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים
אֲשֶׁר דִּבְרוּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ שְׁרִינוּ וְאַבְתִּינוּ וְאֵל כָּל־עַם
הָאָרֶץ: 7 לָךְ אֲדֹנָי הִצְדָּקָה וְלָנוּ בָּשֶׁת הַפָּנִים כִּי־נָהָה
לְאִישׁ יִהְיֶה וְלִיּוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם וְלְכָל־יִשְׂרָאֵל הַקְּרִבִּים
וְהַרְחִיקִים בְּכָל־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדְחַתָּם שָׁם בְּמַעַלְמָם אֲשֶׁר
מַעַלּוּ־בָךְ: 8 ה' לָנוּ בָּשֶׁת הַפָּנִים לְמַלְכֵינוּ לְשָׁרֵינוּ וְלְאַבְתֵּינוּ
אֲשֶׁר חֲטָאנוּ לָךְ: 9 לֹא־דָנִי אֱלֹהֵינוּ הִרְחַמְתָּם וְהִסְלַחְתָּם כִּי
מָרְדְּנוּ בּוֹ: 10 וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵינוּ לְלַכֵּת בְּתוֹרָתוֹ
אֲשֶׁר נָתַן לְפָנֵינוּ בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים: 11 וְכָל־יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ
אֶת־תּוֹרָתְךָ וְסוּר לְבַלְתִּי שְׁמוּעַ בְּקִלָּךְ וְתַתֵּן עָלֵינוּ הָאֵלֶּה
וְהַשְׁבָּעָה אֲשֶׁר כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֶבֶד־הָאֱלֹהִים כִּי
חֲטָאנוּ לָּךְ: 12 וְיָקָם אֹתִי [דְּבָרֶיךָ כ] [דְּבָרֶיךָ ק] אֲשֶׁר־דִּבַּר
עָלֵינוּ וְעַל שְׁפָטֵינוּ אֲשֶׁר שָׁפְטוּנוּ לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְדֹלָה
אֲשֶׁר לֹא־נִעְשָׂתָה תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם כַּאֲשֶׁר נִעְשָׂתָה בִּירוּשָׁלַם:
13 כַּאֲשֶׁר כְּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֶת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת בְּאֶה
עָלֵינוּ וְלֹא־חִלֵּינוּ אֶת־פָּנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ לְשׁוּב מִעֲוֹנֵינוּ וְלִהְשָׁכִיל
בְּאַמְתָּךְ: 14 וְיִשְׁקָךְ ה' עַל־הָרָעָה וְיִבְיָאָה עָלֵינוּ כִּי־צָדִיק ה'

13 Wie es im Gesetz Moses geschrieben steht, ist all dies Unglück über uns gekommen; wir aber suchten das Angesicht des HERRN nicht dadurch zu besänftigen, daß wir uns von unsern Sünden abgewandt und auf deine Wahrheit

geachtet hätten. **14** Darum hat auch der HERR dafür gesorgt, daß das Unglück über uns kam; denn der HERR, unser G"tt, ist gerecht in allen seinen Werken, die er getan hat, da wir seiner Stimme ungehorsam gewesen sind. **15** Nun aber, Herr, unser G"tt, der du dein Volk mit starker Hand aus Ägypten geführt und dir einen Namen gemacht hast, wie du ihn heute noch trägst: wir haben gesündigt und sind gottlos gewesen. **16** O Herr, laß doch um all deiner Gerechtigkeit willen deinen Zorn und Grimm sich abwenden von der Stadt Jerusalem, von deinem heiligen Berge! Denn um unserer Sünden und um unserer Väter Missetat willen wird Jerusalem und dein Volk von allen seinen Nachbarn beschimpft. **17** So höre nun, unser G"tt, auf das Gebet deines Knechtes und auf sein Flehen und laß dein Antlitz leuchten über dein verwüstetes Heiligtum, um des Herrn willen! **18** Neige deine Ohren, mein G"tt, und höre; tue deine Augen auf und siehe unsere Verwüstung und die Stadt, die nach deinem heiligen Namen genannt ist! Denn nicht auf Grund unserer eigenen Gerechtigkeit machen wir unsere Bitten vor dir geltend, sondern wegen deiner großen Barmherzigkeit! **19** Herr, höre! Herr, vergib! Herr, merke auf und handle und verziehe nicht, um deiner selbst willen, mein G"tt! Denn nach deinem Namen ist deine Stadt und dein Volk genannt.

אֱלֹהֵינוּ עַל-כָּל-מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹלוֹ: **15** וְעַתָּה | אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת-עַמּוֹךְ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ-לָךְ שֵׁם כְּיוֹם הַיּוֹם חָטְאוּנוּ רָשָׁעֵנוּ: **16** אֲדֹנָי כָּכָל-צִדְקָתְךָ יִשְׁבֶּנָּה אַפְּךָ וַחֲמַתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלַם הִרְקֵדְשָׁךְ כִּי בַחֲטֵאוֹנוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַם וְעַמְּךָ לְחִרְפָּה לְכָל-סִבִּיבֹתֵינוּ: **17** וְעַתָּה | שָׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל-תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל-תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל-מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַם לְמַעַן אֲדֹנָי: **18** הִטָּה אֶל-הֵי | אֲזַנְךָ וְשָׁמַע [פָּקַח ב] (פָּקַח ק) עֵינֶיךָ וְרָאָה שְׁמֹמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר-נִקְרָא שְׁמֶךָ עָלֶיהָ כִּי | לֹא עַל-צִדְקָתֵנוּ אֲנַחְנוּ מִפְּלִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל-רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים: **19** אֲדֹנָי | שְׁמָעָה אֲדֹנָי | סְלִחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אֶל-תַּאֲחָר לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי-שָׁמַעְךָ נִקְרָא עַל-עִירְךָ וְעַל-עַמְּךָ:

7) Berejschit Kap. XV – ברית בין הבתרים

1 Nach diesen Geschichten begab es sich, daß des HERRN Wort an Abram in einem Gesicht also erging: Fürchte dich nicht, Abram, ich bin dein Schild; dein Lohn ist sehr groß! **2** Abram aber sprach: O Herr, HERR, was willst du mir geben, da ich doch kinderlos dahingehe, Erbe meines Hauses aber dieser Elieser von Damaskus ist? **3** Und Abram sprach weiter: Siehe, du hast mir keinen Samen gegeben, und siehe, ein Knecht, der in meinem Hause geboren ist, soll mein Erbe sein! **4** Aber des HERRN Wort geschah zu ihm: Dieser soll nicht dein Erbe sein, sondern der von dir selbst kommen wird, der soll dein Erbe sein! **5** Und er führte ihn hinaus und sprach: Siehe doch gen Himmel und zähle die Sterne, wenn du sie zählen kannst! Und er sprach zu ihm: Also soll dein Same werden! **6** Und Abram glaubte dem HERRN, und das rechnete er ihm zur Gerechtigkeit. **7** Und er sprach zu ihm: Ich bin der HERR, der ich dich von Ur in Chaldäa ausgeführt habe, daß ich dir dieses Land erblich zu besitzen gebe. **8** Abram aber sprach: Herr, HERR, wobei soll ich merken, daß ich es erblich besitzen werde? **9** Und er sprach zu ihm: Bringe mir eine dreijährige Kuh und eine dreijährige Ziege und einen dreijährigen Widder und eine Turteltaube und eine junge Taube. **10** Und er brachte solches alles und zerteilte es mitten voneinander, und legte einen Teil dem andern gegenüber. Aber die Vögel zerteilte er nicht. **11** Und es fielen Raubvögel über die Opfer her; aber Abram verscheuchte sie. **12** Da nun die Sonne anfang sich zu neigen, fiel ein tiefer Schlaf auf Abram, und siehe, Schrecken und große Finsternis überfielen ihn. **13** Da ward zu Abram gesagt: Du sollst für gewiß wissen, daß dein Same fremd sein wird in einem Lande, das nicht ihm gehört; und daselbst wird man sie zu dienen zwingen und demütigen vierhundert Jahre lang. **14** Aber auch das Volk, dem sie dienen müssen, will ich richten; darnach sollen sie mit großer Habe ausziehen. **15** Und du sollst in Frieden zu deinen Vätern hinfahren und in gutem Alter begraben werden. **16** Sie aber sollen im vierten Geschlechte wieder hierherkommen; denn das Maß der Sünden der Amoriter ist noch nicht voll. **17** Als nun die Sonne untergegangen und es finster geworden war, siehe,

1 אַתָּה | הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר-ה' אֶל-אַבְרָם בְּמַחְזָה לֵאמֹר אֶל-תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מָאֹד: **2** וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי ה' מַה-תִּתֶּן-לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן-מִשְׁק בֵּיתִי הוּא דֹמֶשֶׁק אֱלִיעֶזֶר: **3** וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן-בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי: **4** וְהִנֵּה דְּבַר-ה' אָלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי-אַם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּיְךָ הוּא יִירָשְׁךָ: **5** וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט-נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם-תּוּכֹל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זִרְעֶךָ: **6** וְהֵאמֵן בָּהּ וַיַּחֲשֹׁבָה לוֹ צִדְקָה: **7** וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֶת לָךְ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: **8** וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי ה' בְּמָה אֲדַע כִּי אִירְשֶׁנָּה: **9** וַיֹּאמֶר אֱלֹוֹ קָחָה לִי עֹגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאַיִל מְשֻׁלֶּשׁ וְתֹר וְגִזְזֹל: **10** וַיִּקַּח-לוֹ אֶת-כָּל-אֵלֶּה וַיִּבְתֵּר אֹתָם בַּתְּנוּךְ וַיִּתֵּן אִישׁ-בְּתָרוֹ לְקִרְיַת רַעְהוּ וְאֶת-הַצֶּפֶר לֹא בָתֵּר: **11** וַיֵּרֶד הָעֵשׂ עַל-הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם אַבְרָם: **12** וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל-אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֹׁכָה גְדֹלָה נִפְלְתָה עָלָיו: **13** וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תֵּדַע כִּי-יִגְר | יִהְיֶה זִרְעֶךָ בָּאָרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעַנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: **14** וְגַם אֶת-הַנָּגוּי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ בֵּן אֲנֹכִי וְאַחֲרָי-כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל: **15** וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל-אֲבוֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשִׁיבָה טוֹבָה: **16** וְדוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הֵנָּה כִּי לֹא-שָׁלֵם עוֹן הָאֱמֹרִי עַד-הֵנָּה: **17** וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וְעָלְטָה הָיָה וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׂן וְלִפְתִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַנְּזָרִים הָאֵלֶּה:

da rauchte ein Ofen, und eine Feuerfackel fuhr zwischen den Stücken hin. [18](#) An dem Tage machte der HERR einen Bund mit Abram und sprach: Deinem Samen habe ich dieses Land gegeben, vom Fluß Ägyptens bis an den großen Strom, den Euphrat: [19](#) die Keniter, die Kenisiter, die Kadmoniter, [20](#) die Hetiter, die Pheresiter, die Rephaiter, [21](#) die Amoriter, die Kanaaniter, die Girgasiter und die Jebusiter.

[18](#) בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת ה' אֶת־אֲבְרָם בְּרִית
לֵאמֹר לְזֶרַעְךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר
מִצְרַיִם עַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פָּרָת:
[19](#) אֶת־הַקְּנִזִּי וְאֶת־הַקְּנִזִּי וְאֶת־הַקְּדִמֹנִי:
[20](#) וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הַרְפָּאִים:
[21](#) וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת־הַכְּנִעִנִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי
וְאֶת־הַיְּבוּסִי: ס

8) Berejschit 18:19

18 da Abraham gewiß ein großes und starkes Volk werden soll, und alle Völker auf Erden in ihm sollen gesegnet werden?

[18](#) וְאֲבָרְכֶם הֵינִי יְהוָה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוֹם וְנִבְרָכִי
בּוֹ כָּל־גּוֹי הָאָרֶץ:

19 Denn ich habe ihn dafür erkoren, daß er seinen Kindern und seinem Hause nach ihm befehle, des HERRN Weg zu halten und zu tun, was recht und billig ist, damit der HERR auf Abraham bringe, was er ihm verheißen hat.

[19](#) כִּי יָדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת־בָּנָיו
וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ הַדֶּרֶךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת
צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־אֲבָרְכֶם אֵת
אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו: